

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Censuris, In Qua Sex Disputationibus De Poenis Ecclesiasticis, deque
Irregularitate fusè tractatur, cum Indicibus necessariis

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

IV. Penes quem sit potestas ferendi censuras.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76667](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76667)

nam, declaramus illum excommunicatum, vti colligitur ex cap. *omnio de iniuriis in 6. cap. 2. de heretico in 6. Et cap. praxera c. 2. de appellatomb.* Et tradunt ex communi sententia Suar. Aulæ, Coninch. Layman *locus alleg.*

Ex his inferunt nullam in ferenda censura formam esse determinatam, sed illam necessariam, & sufficientem esse, quæ satis voluntatem imponentis exprimat circa censuram determinatam, & specialem. Nam cum censura in genere nulli ligari possit, oportet imponens censuram, illius speciem determinare, vti bene aduertit Suar. *disp. 3. sect. 2. a. n. 3. & seq.* Coninch. *disp. 13. dub. 2. num. 23.*

PUNCTUM III.

An sit in Ecclesia potestas ferendi censuras.

1. *Hæretici hanc potestatem negarunt.*
2. *Catholica veritas docet Christum Dominum hanc suæ Ecclesie reliquisse potestatem.*
3. *Hanc Christum potestatem reliquit, cum dixit Ioann. 20. Sicut misit me viuens Pater, &c.*
4. *Modus imponendi censuras non immediatè à Christo, sed à Petro, eiusque successoribus emanauit.*

Non desuerunt hæretici, qui hanc Ecclesie potestatem denegauerint. Constat ex Concilio Constantiensi *sess. 8. errore 30. sess. 15. errore 19.* Alii est hanc potestatem Ecclesie concedant, illam tamen concedunt diminutis, siquidem sola communicatione externa, & politica admittunt priuare fideles posse, non autem aliis bonis spiritualibus, sicut ex illis refert Gregor. de Valencia *c. 4. disp. 7. q. 17. punct. 1.* Fundamentum hæreticorum negantium absolute hanc potestatem, esse potest; quia ex illo loco scripturæ colligitur hæc potestas. Nam est *Math. 16. & 18.* promittit Christus Petro, eiusque successoribus clauis regni caelorum, illi que promissis dixerit. Quosunque ligaueris super terram, erunt ligati & in caelo, & quoscuque solueris super terram erunt soluti & in caelo; id sane non videtur intelligendum de potestate ferendi censuras, ab illis que absoluentur, sed de potestate ligandi, & soluendi à peccatis in Sacramento penitentiae. Quippe peccata tantum sunt, quibus regnum caelorum clauditur, ergo sola potestas absoluenti à peccatis, vel absolutionem detinendi sub nomine clauium regni caelorum intelligenda est. Fundamento vero, quo moueri possunt hæretici hanc potestatem diminuatam concedendo illud est, quia Ecclesia non est domina bonorum spiritualium, quibus per censuram fideles alienantur priuari. Neque ea priuatio est conueniens eorum salutis, cum sit priuatio bonorum, quæ in salutem fidelium à Christo relicta sunt. Item non videtur rationi consonum, vti quis in se ipso penam exequatur, at per censuras compelliatur quæ abstinere à communicatione fidelium, ab vni Sacramento, aliisque spiritualibus bonis. Non igitur est potestas Ecclesie concessa has penas ferendi.

2. Caretum veritas catholica est Christum Dominum hanc suæ Ecclesie reliquisse potestatem, vti tradunt omnes catholici, & desinunt in supradicto Concilio Constantiensi *sess. 8. errore 30. & sess. 15. errore 19.* & constat ex vni, & totius Ecclesie praxi, quæ nititur illis verbis Christi *Matth. 16. & 18.* vbi generaliter conceditur Petro, eiusque successoribus potestas ligandi, & soluendi, non tantum in interiori foro, & penitentiali; sed etiam in foro externo, vt indicant illa verba; Quod si Ecclesiam non deseruerit, sit sicut ethnicus, & publicanus; quasi diceret qui Ecclesie contumax, inobediensque fuerit tanquam ethnicus, & publicanus tradari potest. At ethnicus, & publicanus priuatus est omnibus Ecclesie suffragiis, aliisque spiritualibus bonis, ergo eisdem contumax Ecclesie priuari poterit quorum priuatio caelum claudit, sicut eorum concessione aperitur, media inquam imperatione, & satisfactione. Secundo probari potest hæc veritas ex illo *1. Corin. 6. 5.* vbi Paulus quemdam incestuosum. Sarcinæ tradidit in interitum carnis, vt spiritus saluus fieret. Nam vt testatur communiter ibi Patres, Chrysostr. Theophilact. Theodor. & alii quos referunt, & sequuntur Iustinian. Cornelius in *illius locum* Paulus cum simul traditione corporis incestuosum Sarcinæ facta incestuosum excommunicauit, quinimo effectus excommunicationis erat illa traditio. Item ex illo *Actuum. 8.* vbi Petrus Simonem Magum excommunicauit illis verbis: Non est tibi pars, neque fors in sermone isto, vt constat ex his que adducit Lorus in *supra dictum locum.* Tertio probatur ex vni Ecclesie à tempore Apostolorum, semper namque his armis Ecclesia vsa est aduersus peccatores, & hæreticos, vt constat ex variis decretis Conciliorum, maxime ex Trident. Ratio autem est manifesta. Negari non potest, Christum Dominum reliquisse suæ Ecclesie dispensationem administratiuamque Sacramentorum, sacrificii, iustitiamque communionis, & bonorum spiritualium. Ergo credendum est, Pontifici qui huius Ecclesie princeps est, & supremus gubernator relictam esse à Christo Domino potestatem priuandi fideles inobedi-

Ferd. de Castro Sma. Mor. Pars VI.

res & rebelles his bonis, sicuti in qualibet republica bene instituta supremus Princeps potestatem habet priuandi subditos inobedientes bonis communibus republicæ. Neque his obstat quod illa bona relicta sint Ecclesie in salutem fidelium, quominus his priuati non possint, sicuti priuantur ciues bonis republicæ in eorum vtilitatem concessis, quia non priuantur absolute, sed ob culpam ipsorum fidelium, & in eorum correctionem, ideoque hæc priuatio non est censenda nociua, sed salutaris. Et esto alicui noceret; quia redditur obstinatio, id est per accidens, aliis tamen prodest, & per hæc soluuntur primum, & secundum fundamentum hæreticorum. Ad confirmationem respondeo, non esse alienum à ratione, vt quis aliquam penam sui delicti in se exequatur, vt notauit Lessius *cap. 3. numer. 3.* Coninch. *disp. 13. dub. 3. in fine:* quod à fortiori procedit, si pena eius conditionis sit, vt non possit commode alteri executioni mandari; vt in censuris contingit, quæ obligat ipsum censuram ligatum abstinere ab aliquibus actibus, qui alias esse permitti.

3. Quod si roges, quando Christus Dominus hanc potestatem ferendi censuras Petro, aliisque Apostolis communicauerit, siquidem illo loco *Matth. 16. & 18.* solum videtur illius promissionem fecisse: Respondeo post eius resurrectionem, cum dixit *Ioann. 20.* Sicut misit me viuens Pater, & Petro autem singulariter concessit *Ioann. 21.* dicens. Pascue oues meas. Etenim ad officium boni pastoris pertinebat posse oues moribundas communibus Ecclesie pascuis priuare, & à sanis reparare ne has suo conuictu inficiant, vt notauit Coninch. *disp. 13. dubi. 3. num. 19.*

4. Ad extremum aduerte Christum Dominum hanc potestatem ferendi censuras suæ Ecclesie reliquisse; ideoque hanc potestatem ex iure diuino esse. At modus imponendi censuras, illarumque instantio, & differentia non à Christo, sed à Petro, eiusque successoribus ortum habuit. Neque vllus alius præter Pontificem eas variare, aut mutare poterit; sunt enim ritus generalis ordinari ad gubernationem, & regimen totius Ecclesie, ergo illi tantum, cui data est potestas super omnem Ecclesiam concessa est potestas hos ritus instituti; & non alteri.

PUNCTUM IV.

Pens quem sit potestas ferendi censuras.

1. *Alia est potestas ordinaria, alia delegata, & qua ha sit.*
2. *Qui possint ex potestate ordinaria ferre censuras referuntur.*
3. *Qui ex potestate delegata.*
4. *Plures consensu sceminam iure diuino incapaces esse huius potestatis.*
5. *Verius est oppositum.*
6. *Soluuntur argumenta.*

Loqui possumus tam de potestate ordinaria, quam delegata. Potestas ordinata ea est, quæ alicui officio, vel dignitati Ecclesiastica, prout sunt ab Ecclesia instituta annexitur in perpetuum. Delegata vero, quæ personæ annexitur ex voluntate delegantis, sicuti ex communi sententia tradit Bart. in *leg. ambrosiana numer. 34. ff. de decretis ab ordina faciendis.* Bald. *cap. fin. de officio ordinari.* Et ibi Ioann. And. *numer. 3.* Abbas *numer. 3.* Anton. *numer. 4.* Felix. *cap. fin. de officio deleg.* Nauar. *cap. 27. numer. 45.* Couarrua. *lib. 3. var. cap. 20. num. 6.*

2. Igitur ex officio, & munere, atque adeo ex potestate ordinaria ferre censuras potest summus Pontifex, vti omnes Catholici docent. Secundo Episcopus, & Archiepiscopus in sua diocesi quoad sibi subditos, vt habetur *cap. 1. & alius de officio ordinari.* Et in Trident. *sess. 6. de reformat. cap. 3. & sess. 14. cap. 4.* Archiepiscopus autem comparatione subditorum sui suffraganei ferre censuras nequit, nisi dum suffraganei diocesim visitat, vel causa subditorum suffraganei ad ipsum per appellationem deuoluitur, vt habetur in *cap. venerabilibus de sententia excommunicat. in 6.* Et ex omnium sententia tradit in præsentis Coninch. *disp. 13. dubi. 4. in princ.* Tertio Cardinales in propriis Ecclesiis iuxta textum in *cap. his que de maioribus. & ibi Doctores communiter.* Quarto Legati à latere in prouincia suæ legationis, *cap. legatus de officio legati in 6.* Quinto Vicarius Episcopi, seu prouisor generalis, quia constituitur cum Episcopo idem tribunal, *cap. 2. de consuetud. in 6.* Et *cap. Romana de appellationibus in 6.* Idemque est de Vicario capituli sede vacante iuxta Trident. *sess. 24. de reformat. cap. 16.* & à fortiori ipsum capitulum hæc potestate gaudet, *cap. unico de maioribus in 6.* Sexto Conuicta generalia per omnem Ecclesiam, & Prouincialia in sua Prouincia. Septimo Abbates, Priores, & Præpositi Ecclesiarum collegiarum, quique iurisdictionem in foro externo habent, Archidiaconi vero & Archipresbiteri in

primæ sua institutione hac carebant potestate, cap. 5. de officio archiepiscoporum, ex consuetudine tamen aliqui eam obtinent, vt colligitur ex cap. veniens de eo qui sursum ordines suscepit. Et ex cap. dubium 54. de electione. Veri. sed cum in iure. Octauo ex privilegio summi Pontificis eorum officio, & numeri in perpetuum annexo hac gaudent potestate Religiosorum Generales, Provinciales, Præpositi, Rectores, Guardiani, alique superiores locales quomodocunque nuncupentur. Parochus autem hac potestate ferendi censuras non gaudet, quia in foro externo iurisdictionem non exercet, sed tantum in foro penitentiarum, vt aduertit Siluest. verbo excommunicatio 1. num. 5. Nauarr. cap. 27. num. 5. Suar. disp. 2. de censuris sect. 2. Neque obstat textus in cap. cum ab Ecclesiis de officio ordinarij, vbi pro rato habeatur excommunicatio lata Plebano sancti Pancratii in suos subditos. Non inquam obstat, quia hic Plebanus, vt notauit Stephanus Dauila 2. p. de censuris cap. 3. dub. 2. Præpositus erat Ecclesie collegiatae, cap. iurisdictione ferendi censuras conceditur, vel vt placuit Abbati ibi num. 2. ex privilegio ea potestas illi competeat. Adde etiam iure communi parochis esse hæc potest concessa, contraria consuetudine est abrogata vt inquit Sotus in 4. d. 22. quæst. 2. art. 1. Quocirca Concilium Trident. sess. 25. cap. 3. de format. statuit excommunicationem pro furtis à solo Episcopo esse ferendam.

3. Ex delegatione autem hæc potestatem habere possunt omnes illi quibus supradicti ordinaria potestate gaudentes commiserint quia potestas ordinaria ex ipso quo ordinaria est delegari potest, vt constat ex toto tit. de offi. io ordinarij. Et cap. cum Episcopus 7. de officio ordinarij in 6. Debet autem is, cui hæc mandat iurisdictione capax illius existere, vt aduertunt omnes Doctores referendi. Vnde debet in primis rationis vsum habere, cum illam accipit, aliis nulla erit acceptio, quæ ad accipiendam iurisdictionem requiritur ex communi omnium sententia. Secundò debet esse baptizatus; quia non potest exercere munera Ecclesie qui intra Ecclesiam nondum existit. Tertiò debet primam tonsuram habere, hæc enim constituit clericus, cap. cum constit. gar de state, & qualis ordinandor. Vnde merè Laicus incapax est huius iurisdictionis suscipiendæ, cap. Ecclesia sancta Maria de consuetudinib. Et cap. de crimibus de iudicio, vbi prohibentur Laicis Ecclesiastica negocia, & apertius colligitur ex cap. indicatum 89. dist. ibi, cauendum est ne secularibus viris, atque non sub regula nostrâ degentibus res Ecclesiasticas committantur, sed probatis de vestro officio clericis. Et tradit Couarruas, in cap. alma mater 1. p. §. 11. numer. 3. Nauarr. cap. 27. numer. 9. Coninch. disp. 13. dubit. 4. numer. 32. Quinimo nec Religioso profano si Laicus sit, committi ea iurisdictione potest, sicuti ex communi docet Suar. disput. 2. sect. 2. numer. 11. Paul. Layman. lib. 1. sum. tract. 5. par. 1. cap. 3. numer. 2. Quarto non debet esse coniugatus, hic enim tamenet minoris ordines habeat, & obsequio alicuius Ecclesie addictus sit, habitumque clericalem gestet, ob quæ privilegio canonis, & fori gaudeat, cap. vnde cum de clericis coniugatis in 6. iuncto Trident. sess. 23. cap. 6. de reformat. atamen ordinum, beneficiorumque susceptionis, iurisdictionisque Ecclesiasticæ administrationis incapax omnino existit ex expresso textu in cap. sancte el. 1. de clericis coniugatis, Et tradit ibi Abbas, Couarruas, cap. alma 1. p. §. 11. numer. 3. Egid. Coninch. disp. 13. dub. 4. numer. 32. Suar. disp. 2. sect. 3. num. 1. Paul. Layman. lib. 1. sum. tract. 5. par. 1. cap. 3. numer. 2. Quapropter neque ex dispensatione Episcopi prædictis Laicis, aut coniugatis hæc potestas committi potest, quia nemini alteri à Pontifice concessum est aduersus consuetudinem, & decreta vniuersalis Ecclesie procedere, vt rectè aduertit Paludan. in 4. el. 19. quæst. 2. art. 1. Suar. & Paul. Layman. loc. allegati. Ex his à fortiori constat feminam incapacem esse huius iurisdictionis, vt dicitur in cap. noua de penitentia, & remissionibus, & cap. de monialibus de sententia excommunicat. Et apertius cap. dilecti de maiorit. & obedient. vbi, Abbatissa contendens clericis sibi subiectos ratione alicuius capellæ, seu beneficii ad ipsas pleno iure pertinens propter inobedientiam, & culpas officio, & beneficio suspendere, præcepit Pontifex, eorum mandatum obseruari, iniungitque cuidam Abbati, vt per censuras clericos supradictos compellat eorum mandatis obtemperare. Signum ergo cuius est ipsas non posse censuras ferre. Neque obest quod textus vtatur verbo suspendere Nam vt rectè Abbas ibi numer. 5. Siluest. Abbatissa, numer. 6. Auila 1. p. dubit. 1. Layman. 4. cap. 3. numer. 3. verbum suspendere ibidem accipitur in lata significatione, quatenus præceptum, & sententia Abbatissæ clericos suspendebat, seu impediabat, ne Missas celebrarent, nè reditus beneficii acciperent: non tamen quatenus censuram suspensionis significat, ex cuius violatione irregularitas incurritur.

4. Controuersia igitur est; an femina iure diuino incapax sit huius potestatis, ita vt nec Pontifex ex plenitudine iurisdictionis eam illi concedere possit. Affirmat Stephanus Dauila 1. p. dubit. 6. Coninch. disp. 13. dubit. 4. numer. 33. eo quod hæc potestas ferendi censuras pertinet ad clauas Ecclesie. At clauas Ecclesie Christus solum Petro, aliisque Apostolis, eorumque successoribus concessit, non autem feminæ etiam Beatissimæ Virgini, vt aduertit Innocent. in cap. noua de penitentia, & remissionibus. Ergo.

Et confirmatur ex illo Corint. 1. cap. 14. vbi Paulus præcepit mulieribus ne in Ecclesia doceant; quia id indecens est. Ergo à fortiori indecens erit iurisdictione Ecclesiastica vti, & superiores clericis offendere. Deinde si femine iure diuino incapaces non essent huius potestatis, aliquando illis à Sede Apostolica commissæ essent: cum autem nunquam legatur commissam fuisse, signum est iure diuino esse incapaces.

5. Nihilominus vetus censuræ iure diuino non esse censuram feminam incapacem huius potestatis, vt docuit Paludan. in 4. d. 19. quæst. 2. art. 1. Nauarr. lib. 5. cons. 1. de sententia excommunicat. Sayrus, lib. 1. de censuris cap. 5. Filicinus tract. 11. cap. 2. quæst. 8. Gaspar Hurtado tract. de censuris diffinit. 4. numer. 3. Suar. disp. 2. de censuris sect. 3. numer. 7. Paul. Layman. lib. 1. sum. tractat. 5. par. 1. cap. 3. num. 4. inclinatur Thom. Sanchez. lib. 1. de sacralogi. cap. 1. numer. 23. Et colligitur ex D. Thom. in 4. d. 19. quæst. 1. art. 1. quæ 3. ad 4. admittente feminis communicari posse aliquem clauum vsum, tamenet nec ordinis, nec iurisdictionis clauum habeat. Ratio verò est; quia potestas ferendi censuras est spiritualis sit, non est potestas ordinis, cum ex omnium sententia laico communicari à Pontifice possit, sed est potestas iurisdictionis. At femina non videtur incapax iure diuino potestatis iurisdictionis spiritualis; siquidem ex privilegio Pontificis conferre clericis beneficia potest, cõque in Ecclesiis instituere, & possessionem conferre, ac tandem præcepta imponere, vt deciditur cap. de elect. & maiorit. & obed. quæ omnia sunt munia iurisdictionis spiritualis.

6. Argumentum verò oppositum non viget. Fateor claus Ecclesie prout potestatem ordinis, & iurisdictionis continentem, non communicari posse feminis, imò nec clauem iurisdictionis per se & directè: benè tamen indirectè: & per accidens in vno, vel alio casu. Neque obstat, quod feminæ non sint Apostolorum successores; nam etiam merè laicus, & non baptizatus non censetur Apostolorum successor, dum extra derum, vel Ecclesiam existit, & tamen ei potest à Pontifice potestas ferendi censuras committi, vna vel altera vice, vt docet Sayrus, Layman. & Gaspar. Hurtado supra. Ergo etiam femine committi potest. Ad confirmationem admittit, per se, & communiter femine hæc potestatem ferendi censuras committi non posse, sicut neque potestatem docendi. At sicut vrgente aliqua graui causa potest Pontifex permittere feminæ alia studiatæ populam docere, sic potest permittere, vt censuras ferret. Præterquam quod censuram impositionem non ita dedecet feminam, ac prædicatio. Vltima confirmatio solum probat ratò vel nunquam exire posse casum qui Pontificis commisionem honestè deoque Pontifices ab ea commisione abstinent.

PUNCTVM V.

De conditionibus necessariò requisitis pro censura ferenda.

1. Ex parte ferentis requiritur potestas.
2. Item requiritur libertas, sed non ad valorem censuræ.
3. Tertiò debet intra proprium territorium existere.
4. Debet esse liber à censura.
5. Censuram præcedere debet monitio.
6. Si sub censura tibi aliqua actio prohibita est, affirmant plures non esse opus monitione.
7. Verius est oppositum.
8. Communitio censuræ non qualiscumque sufficit, sed monitio vna pro tribus.
9. Item hæc monitio debet fieri in scriptis continentibus iuramentum pro qua censura feretur.
10. Prolationem censuræ verbo tenus aliqui censent esse inaudita. Verius est solum illi cuiam esse.
11. Si censura contra determinatam personam feratur, debet terminè iudicis ipsi res monitio fieri.
12. Prædictæ conditiones requisitæ sunt pro censura per modum sententiæ ferenda.
13. Monitio non est opus, vt præcedat denunciationem censuræ, si crimen est manifestum.
14. Quo tempore debeat ferri censura.

1. **E**X parte ferentis censuras requiritur primò, vt habeat potestatem vel ordinariam, vel delegatam, vt de censuris. Quare si tempore quo delinquens censura ligandus erat, vt potestate carcas, nulla est censura impositio.

2. Secundo debes procedere voluntariè, & humano modo iuxta textum in cap. cum voluntate de sentent. excommunicat. quam voluntatem verbis, aut aliis signis exprimere debes. Sed an hæc voluntas sic debeat esse libera, vt metu graui interueniente nulla sit: Difficultate non caret. Quippe absolutio à censura ex huiusmodi metu nulla est, vt expresse deciditur cap. vni. de his qui vi. metusve causa sunt. Et ibi communiter Doctores. At idem iudicium de impositione censuræ, ac de absolutione hæcendum est, vt probat textus in cap. verbum de penit. disp. 1. ibi par ius ligandi, & solvendi esse voluit. Sed verius est metum